

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti, v Tajništvu SLS, v Faflekovoj hiši. Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasiło Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstem cm² 1:50 D., v »Poslanom« 2:50 D. Takso za oglase plačv uprava i da za vse og-lase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Odprto pismo na g. delegata okr. agr. urada v Maribori kak na glavo revizijske komisije v Prekmurji.

Gospod delegat! Vi ste komaj pred par tjedni prevzeli pretežavno službo okrožnoga agrarnoga urada. Ta okoliščina je vzrok, zakaj napotim na Vas to pismo. V tom kratkom vremeni Vi neste bili mogoči spoznati tiste rane, iz šterih krvavi naš narod. Zato, dovolite, g. delegat, da je jaz v tom odprtom pismi bar na hip i bar te vekše odkrijem. Prosim Vas pa, ne zaprite Vi svojih oči pred temi ranami, nego pomagajte je ozdraveti, kak Vam to narekuje čuteče človeče srce i kak Vam je to tudi dužnost kak uradnika, ki vodi agrarne posle za naš kraj.

Prvo, ka moram iznesti, je ta činjenica, da je naš narod siromaški, da vno-gi desetjezeri nemajo teliko svoje zemlje, da bi na njej zraseo za nje vsak-denešnji kruh. Za gladne familije nega kruha. O, iz kelikih hiš kriči glasno pritožba: nega penez, nega obleke, nega obüteli, nega ni na sou . . ., če ne dobim zemlje od agrara, ali če se mi dovoljena vzeme, moram z drobnov dečičov od glada vmreti.

Nega zemlje. Pa vendar se drži v Prekmurji nepotreben nadmaksimum na veleposestvi. Nešteti od glada trpijo veleposestva pa goske redijo ali semen gojijo na hüpermaksimumi. Je to socialno pravično, humano? Je to smiljenost do ubogih sirot, ki neso sami krivi svojega siromaštva, ki ščejo delati i živeti, ki so dobri naši državljani? Je vno-gi i vno-gi jezer plügov dobre zemlje na razpolago v Srbiji, gde se lahko stokrat bole dosegnajo gospodarski nameni, šteri se predvidevajo na hüpermaksimumah v Prekmurji. Tü naj se redi živina, gojijo semena itd. v Prekmurji pa razdelite hüpermaksimume med tiste jezere sirot ki neso dobili zadosta ali nikaj zemlje. Jedini vzrok, za kaj bi se lahko zahtevao neki küpermaksimum, če se nači ne bi dalo pomoči, je preskrba betežnikov i dece z mlekom. Vsi drugi razlogi odpadnejo v Prekmurji za hüpermaksimume.

To je prvo na koj mi je čast Vas opozvati. Drugo se tiče drv. Po odredbi z dne 28. febr. l. 1922. vsaki agrarni interesent v Prekmurji mora dobiti za svojo hišo od 8 do 16 kubikmetrov drv za kü-javo i 15 kubikmetrov stavbenoga lesa. Pitajte, gospod delegat po občinah jeli se ta količina drv da siromaškomi narodi!? Pitajte, pa dobite žalosten odgovor, da ne samo ka se tisto ne da, ka zakon določi, nego večkrat se sploj ničesa nikaj ne da. Pa li je vaš urad — ne pravim Vi — je vaš urad pred par tjedni priporočo v Belgradi na ministerstvu šume i rude pa na ministerstvu za agrarno reformo, ka se šume pri Bükovnici i v Kobilji smejo pa sekati, drva pa izvoziti. Naj se Vam pomili, g. delegat, siromašni narod! Priskočite njemi na pomoč. Za par let se v Prekmurji ne de dao ni en hlod dobiti, preprečite zato izvoz drv z našega kraja, dokeč ne dobijo toga prebivalci tisto količino, štero njemi zakon prizna. Opitajte narod i spravite

njegove pritožbe pred g. ministra, ki kak je dao dovoljenje za sekanje i izvoz, tak mora dati i prepoved za izvoz. Narod to po zakoni zahteva.

Tretje, ka mi je čast Vam povedati, je odaja zemlje. Vi po svojoj službi morate poznati zakon, ki to odajo regulira. Vi znate zato, da je ta odaja fakultativna, to je, samo dovoljena, ne pa zapovedana. Vi znate, da nišče neje dužen zemlje küpiti po reviziji. Pred revizijov pa tak neje smeo küpiti po 3. členu pravilnika. Vi znate dobro, da nišče ne zgübi zemlje čeravno je ne küpi. Zemlja de se morala samo te küpiti, gda bo zglasan stalni agr. zakon. Od toga pa nega ešče guča. Vi znate, da vsaki agr. interesent sme samo telko zemlje küpiti, kelko zemlje njemi ide po predpisih agr. reforme i to po 1. čl. zakona i ka po 14. čl. pravilnika mora mašetarom veleposestniške zemlje plačati 2% od küpne cene pa še 10% v državno blagajno potom veleposestnika. Vi na zadnje ešče to znate, ka siromaški agrarni interesent po čl. 11. lahko zgübi zemljo, intereš, vplačanih 2% i vse potroše, dobi samo šumo nazaj, če zavolo kakše nesreče ne bi mogo na tiste rate plačüvati zemlje, kak se je pogodilo. Pa edno ešče znate, g. delegat, da po čl. 11. pogodba samo te vala, če se sklene i či jo minister odobri.

Zmagovalec Jernej.

XVII. (iz polščine R. J.)

Za Magdo so prišli težki dnevi. Trbelo je plačati tistih petdeset ranški, kak so obsodili Jerneji za kaštigo. Pa gde naj vzeme? G. župnik bi radi pomagali, pa gda so šli v omar gledat, so našli komaj štirideset ranški. Pognebinska fara je bila siromaška. Grajščaka Jarzinskoga je ne bilo doma. Guč je bio, ka se je odpelao vogledi ednoj bogatoj gospodičini.

Magda je več ne znala ka bi včinita. Dug se odlašati ne da. Ka včiniti? Odati konje, krave? Žena je kapala v dvojnost. Vložila je več prošenj za pomiloščenje pri sodišči. V tej prošnji so bile označene Jernejove zaslüge. Niti odgovora je ne dobila. Rok za izplačanje je bio blüzi za njim pa ekzekucija. Molila je i molila, spominjajoč se na tiste srečne čase pred bojom, gda so bili premožni pa je Jernej po zimi ešče v fabriki kaj zaslüžio. K rodbini je šla po peneze na posodo. Ne so meli. Vojska je vse pobrala. K Justu je ne vüpala več iti, vej njemi je že bila dužna ešče intereš. Naednok pa samo Just sam pride k njoj.

Edno popoudne je sidela na pragi, vsa zmantrana i skoro obvüpana gledala v zrak, na zlate mišice, ki so se lovile, pa si mislila: »Kak srečne so, rojijo okoli pa nikaj ne plačajo!« Včasi je globoko zdehnola, včasi je od bledih vüstnic prišeo tužen glas: »Moj Bog, moj Bog!« Naednok se je samo pred dverami prikazao rdeči nos Nemca Justa. Pod nosom je visila pipa. Magda je prebledila. Just je začno: »Morgen!«

*) Dobro jutro!

Gda vi to, g. delegat vse znate, ar po svojoj dužnosti morete znati, dovolite, da Vas jaz na nekoj oprosim, ka je pa vaša dužnost, da jo zvršite.

Dva procenta mite, štero zakon dovoli, jako vleče svet. Ta mita je par ljudi z vseh strank nabrala, da so pozabili na ljübezen, štero bi dužni bili kazati siromaškomi narodi, pa so postali agitatorje, širitelje za odajo zemlje. Pa da bi samo to bili?! Postali so neštetni celo nasilniki, ki so z pretnjov ponüjali zemljo na odajo, z pretnjov, da jo siromak zgübi če je ne küpi. To se je z prisegov potrdilo. I to se je godilo te, gda je narod zakona i pravilnika ešče ne do rok dobo, ešče ne spoznao. Vsaki človek, koga vodi pravičnost, more spreviditi i mi potrditi, da pogodbe v teh okoliščinah sklenjene so nevalane. Mašetarom se je šlo zato, da bo kem vekša mita od 2%. Ta pa bo tem vekša, kem vekša je cena zemlje. Zato ne samo, ka se je narod silo na küpljenje zemlje, narod se je silo na drago küpljenje zemlje. Pa gda jo je predrago mogo dostakrat küpiti, se je podao ešče v to nevarnost, da čeravno plača velkiva 2% mašetarom, čeravno plača drage vsestranske interese*), vendar lahko zgübi zemljo, če na pogojene rate zemlje nede mogo plačüvati.

Gda je narod zvedo za to nevarnost i gda je dobo do rok čeke za plačilo tistoga duga, od šteroga niti senjao neje ešče inženirske stroške so zahtevali ma-

(* i posredno še 10 procentov v državno blagajno.)

»Kak je gospod Just?«
»Pa moji penezi?«
»O moj zlati gospod, potrpte ešče malo. Sirotika, ja ka naj včinitim? Moža so mi zaprli, morem za njega štrof plačati, nemrem si pomagati. Raj bi mrla, kak pa ka se morem telko mantrati. Počakajte, moj zlati gospod Just!«

Bridko je zajokala, se globoko nanizila pred Justom pa njemi küšnola debelo, rdečo roko.

»Gda pride domo grajski, zemem pri njem na posodo pa vam vse rešim.«

»Ja, s kem pa plačate štrof za moža?«
»Ne vem kak bo. Najbrž kravo odam.«
»E, vej vam jaz že posodim.«
»Bog vam plati, moj zlati gospod! Čiravno ka ste lüteran, ste denok dober človik. Istino gučim! Či bi drugi Nemci bili takši kak ste vi, bi jih človik blagoslavlao.«

»Nego jaz ne posodim brezi intereša.«
»To znam, to znam.«
»Te pa mi za vse vküp napišite pobotnico.«

»Dobro, zlati gospod. Bog vam plačaj tüdi tak.«

»Gda pridem v mesto, napraviva pismo.«
Bio je v mestu i napravio pismo. Magda je šla pitat g. plivanoša, ka mislijo od toga. Ka bi njoj naj povedali? Pravili so, ka je mali termin, ka je intereš preveč velki. Žao njim je bilo, ka je gospod grajščak Jarzinski odišeo z domi. On bi gvišno pomagao. Magda je pa ne mogla čakati ovak bi njoj živino odali. Sprejela je vse, ka je Just v pismi napisao. Duga je napravila tristo ranški, to je petkrat več kak bilo štrofa, zato ka doma tüdi nemre biti brezi penez. To dužno pismo je tüdi Jernej mogeo

Pošta upravnništva.

K. M. Sobota. Zavolo nepoznanja razmer nismo mogoči na vašo pisanja dati odgovor. **Helena Gomboc, Gerlinec.** Mi smo sprejeli vaše pismo, v šterom naročate Novine. Vašo prošnjo smo poslušnoli i Van Novine taki odposlali. A za par dni pa dobimo Novine nazaj z pripombob ka „Novin“ ne sprejmete. Ste Vi to napisali ali kakši demokrat iz sovražtva do krščanskih listov? Dajte nam taki glas!

GOSPODARSTVO.

1. Zrnje.

100 kg. pšenice	295 Din.,
„ „ žita	200 „
„ „ ovs	185 „
„ „ kukorice	155 „
„ „ ječmena	185 „
„ „ hajdine	270 „
„ „ prosa	225 „
„ „ pš. otrobi	120 „

2. Živina.

govenska: teoci: svinje
v Zagrebi 1 kg. 8—8.50 D. 8—10 D. 14—16 Din
v Ljubljani „ 8—8.50 D. 8—10 D. 14—16 Din.

3. Krma

Sena m. 100—125 D., slame m. 50—100 D.

Zagrebečka borza.

dne 21. aprila 1926.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D 56.85
Schiling	D 7.98
Čeho-Slov. krona, 1 K	D 1.69
Nemška zlata marka	D 13.80
Francoski frank, 1 frank	D 2.07
Madjar. K. 100 (nova em.)	D 0.079
Švic. fran., fr.	D 10.96
Talijanske lire, 1 lira	D 2.23

Zürich:

Dinar, 100 Din Šv. frev 9.165.

Prekmursko kat. podporno društvo sv. Ivana Krstitela

št 13. spadajoče pod družbo sv. Družine. Društvo je ustanovljeno 15. septembra 1920 l. in je najbolše za Prekmurske Slovence in Slovenke v Chicagi. Zavaruje se lahko od 250 do 500 dollarov. Moški in ženske od 16 pa do 55 leta. Deca od 1 leta do 16. Deca plačujejo vsi po ednoj ceni 15 centov na mesec, a stareši pa po svojoj starosti, či se mladi da notri menje, či stareši več. Seja je vsakšo 4. nedelo v meseci ob 2 vori popoldne v Cerkevnoj dvorani sv. Števana, Lincoln št. po 22 Pl. V slučaju poškodbe član ali članica dobijo za 6 važnejših operacij 75 dol. za zgubo ednoga oka 100 dol. za 2 oke 250 dol. tak ravno za roko ali nogo či je več nej za delo. Za 4 prste na roki ali nogi 50 doll. Odborniki so: predsednik Andre Glavač, 1844. 22. nd Pl. podpredseenik Martin Gabor, tajnik Štefan Lujz 1929 22 nd. Pl. blagajnik Ivan Denša 2730 Arthington št., zapisnikar Matjaš Hajdinjak, nadzorniki: John Horvat, Mihal Haclin, Frank Gjörkiš, vratar Štefan Majcen, voditeo Janoš Hren.

Mali oglasi.

Oda se,

velka hiža (vila v dobrom stani 4 plūge zemlje, velki ograd okoli zagrajen. Dva fundoša, pristrano dvorišče i stransko poslopje. Več se zvedi pri MIKLOŠ RAJBAR, Nemčavci (Prekmurje).

Razglas.

Naznanja se vsem poštovanim trgovcom in odavcom, da se na letne dneve:

6. maja, 6. augusta in 11. novembra

veliko kramarsko in živinsko senje zopet obdrži v občini MARTJANCIH. Pristojbina za živino in kramarsko mesto se ne bode pobirala. Za veliko udeležbo vsi cenjeni trgovci i kramarji se povabijo.

NAZNAJAM

vsem interesentom, da sem odpro puškarsko in mehanično delavnico v MURSKI SOBOTI glavni trg na dvorišču (g. Cipota trgovina z manufakturov) prevzamem v popravila vseh vrst pušk, revolverov, biciklinov, šivalnih mašinov. **Novost!** Emaliranje in poniklanje biciklinov po fabričkom sistemi. Garantiram za vsako vrstno delo.

Se priporočam za obilen obisk s spoštovanjem
E. ČERVEK

NIZKE CENE! DOBRO DELO!

SPRIME

se pošteni in vrli učenec za trg. z mešanim blagom pri gosp. I. LÖSCHNIGG Šmarje pri Jelšah.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	pri ERDOŠI BARNABAŠ trgovci z papirom igračami v M. Soboti št. 180. poleg r. kath. cerkvi ino pošte.
---	--

Proda se včasih lep mali ograd z vodnjakom (študenec) jako lep prostor za zidanje hiše. Zvedi se pri MARTINI GOLOB sodar (pintar) v Ljutomeri.

K odaji

je **umetni mlin.**
Zmele 1500 kg. dnevno. Deloma na paro, deloma vodo i je mogoče tudi napelati elektriko. Poleg je nekoko zemle, od kolodvora je daleč 1 km. Cena 400.000 Din. Ponudbe naj se pošlejo na upravo lista pod šifro 400.

Iz konkurenčnoga imanja MARIJE ŠTERMANN v Ljutomeru se oda

HOTEL

z gostilnov, kavarnov, mesarijov i modernov hladilnicov na električni pogon.

Hotel je ednonadstropna hiša z 9 sobami za tühince, 2 gostilniškima sobama i velkov

KAVARNOV,

vse na novo slikano i z električnov razsvetlavov. Celo podjetje se oda z opremov ali brez nje.

Vabim interesente na ogled i ponudbe!

Upraviteo konkurenčnoga imanja:

Dr. GROSSMANN
Ljutomer.

Za volo zidanja

v skladišči imajoča *modna in tekstilna roba* se od 12 aprila po **znižanoj ceni** odavle

BENÖ WORTMAN

modna in tekstilna trgovina
DOLNJA LENDAVALA.

Priporoč

bogato zbirko podob, polski križov i prevzeme cerkvena dela, oltare itd.

FRANC NEMEC

kipar i pozlatar,
Sv. Duh, pošta Sv. Jurij ob Ščavnici.

Jožef Čerpnjak

mizarski mojster se nahaja odzdaj naprej v NERADNOVCI št. 3. Izdeluje in prevzeme vsako vrsto mizarsko delo od prostega do najmodernejše izdelave, kakor stavbeno in pohištvno delo. Izdeluje ovijalnike (Bint za čiščenje silja) najboljše konstrukcije. Sprejmata se dva močniva vajenca iz dobre družine.

S spoštovanjem:
Jožef Čerpnjak
NERADNOVCI št. 3.
pošta G. PETROVCI.

Podpirajte „NOVINE“!